

VIII. ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΩΝ ΣΤΑΦΥΛΩΝ

Οι ποικιλίες παραγωγής επιτραπέζιων σταφυλών καλλιεργούνται για τη παραγωγή προϊόντων που προορίζονται για να καταναλώνονται ως φρούτα. Οι καρποί των ποικιλιών αυτών θα πρέπει να είναι κατ' αρχήν ελκυστικοί στους καταναλωτές, μέτριου μεγέθους, με μεγάλες ράγες, οι οποίες κατά το δυνατόν να μην είναι συμπαγείς αλλά αραιές ή μετρίως αραιές. Σε ότι αφορά τα αγρονομικά χαρακτηριστικά οι ποικιλίες αυτές θα πρέπει να συνδυάζουν ικανοποιητική παραγωγικότητα και ζωνρότητα. Οι ράγες θα πρέπει να είναι κανονικού μεγέθους, με λεπτό φλοιό ομοιόμορφου χρωματισμού με γίγαρτα λίγα σε αριθμό και μικρού μεγέθους. Η σάρκα θα πρέπει να είναι τραγανή με μια κανονική αναλογία ζαχάρων και οξέων (30-40).

Οι όροι και οι προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες τα προϊόντα των επιτραπέζιων ποικιλιών που διακινούνται στην αγορά, διέπονται από κανονισμούς και αποφάσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων που αποτελούν εξειδίκευση του ΕΚ2137/2002.

Σύμφωνα με αυτές, οι σταφυλές θα πρέπει να είναι:

- υγιείς, καθαρές χωρίς ξένες ύλες,
- πρακτικά απαλλαγμένες από παράσιτα και από προσβολές από αυτά,
- χωρίς ασυνήθιστη εξωτερική υγρασία,
- χωρίς ξένες οσμές και αλλοιωμένη γεύση,
- με ράγες, ολόκληρες, καλοσχηματισμένες και κανονικά αναπτυγμένες.

Τα επιτραπέζια σταφύλια θα πρέπει να είναι επαρκώς αναπτυγμένα, και ώριμα έτσι ώστε να αντέχουν στους χειρισμούς κατά τη συσκευασία και τη μεταφορά και να φθάνουν στον τόπο προορισμού σε ικανοποιητική κατάσταση χωρίς να απορραγίζονται.

Σε ότι αφορά το επίπεδο ωρίμανσης ορίζεται ότι η ελάχιστη περιεκτικότητα του γλεύκους (χυμού) σε ολικά στερεά διαλυτά θα πρέπει να είναι:

12° Brix για τις ποικιλίες Alphonse Lavallé (Ribier), Victoria και Cardinal,

13^ο Brix για όλες τις ποικιλίες με γίγαρτα,

14^ο Brix για όλες τις αγίγαρτες ποικιλίες.

Άλλες διατάξεις που αφορούν τη ποιότητα και τη ταξινόμηση κατά κατηγορία (**έξτρα, κατηγορία I και κατηγορία II**) σχετίζονται με την εμφάνιση, το βάρος της σταφυλής, τη σήμανση και άλλα χαρακτηριστικά.

Στη συνέχεια παρατίθενται οι σπουδαιότερες ποικιλίες παραγωγής επιτραπέζιων σταφυλών.

Perle de Csaba

Η ποικιλία αυτή συμπεριλαμβάνεται στις επιτραπέζιες αν και δεν καλλιεργείται συστηματικά ως τέτοια στην Ελλάδα. Κρίνεται σκόπιμη η αναφορά στη ποικιλία αυτή, δεδομένου ότι με βάση την Perle de Csaba, δημιουργήθηκε ένας μεγάλος αριθμός υβριδίων που καλλιεργούνται ως επιτραπέζιες ποικιλίες.

Παρά το γεγονός ότι πρόκειται για μια πολύ πρώιμη ποικιλία, παρουσιάζει πολλά προβλήματα τόσο στη διατήρηση επάνω στο πρέμνο όσο και στη μεταφορά. Αποκτήθηκε το 1904 από τον M. Stark στη Bekescsaba της Ουγγαρίας και προήλθε από την ανάπτυξη ενός σποροφύτου. Την εποχή αυτή ως μια μοναδική πρώιμη ποικιλία διαδόθηκε σ' όλη την Ευρώπη και σήμερα απαντά σποραδικά σε παλαιούς αμπελώνες και σε αμπελογραφικές συλλογές. Έχει διάφορα συνώνυμα όπως Julski Muscat Cvabski Biser και Csabagyöngye.

Αμπελογραφική περιγραφή

Κορυφή μέση με λευκά τριχίδια, λευκοπράσινου χρωματισμού.

Νέα φύλλα τρίλοβα και πεντάλοβα, σφηνοειδή, καλυμμένα με αραχνοϋφές χνούδι, χαλκοπράσινου χρωματισμού.

Πώδης βλαστός ανερχόμενος, λείος ερυθροπράσινου χρωματισμού, έλικες λεπτές, μέσου μήκους κιτρινοποράσινες λείες.

Αναπτυγμένα φύλλα μέτριου μεγέθους σφηνοειδή τρίλοβα, με έλασμα μέσου πάχους ανοιχτού πράσινου χρωματισμού λείο τόσο στην πάνω όσο και στην κάτω επιφάνεια, με αβαθείς πλάγιους κόλπους και μισχικό κόλπο σε σχήμα λύρας και πλευρές συνήθως αλληλοκαλυπτόμενες. Δόντια δύο μεγεθών με πλευρές κυρτές. Κύριες νευρώσεις λείες, κιτρινοπράσινες. Μίσχος μέσου μήκους, λείος, ερυθροπράσινος.

Άνθος ερμαφρόδιτο.

Σταφυλή μικρή έως μέτριου μεγέθους, κωνική, πτερυγωτή, πυκνή με βόστρυχο πώδη και ελαστικό.

Ράγα μέτριου μεγέθους σφαιρική, με παχύ φλοιό κιτρινοπράσινο και χυμώδη. Η σάρκα έχει μοσχάτη γεύση.

Ιδιότητες

Είναι ποικιλία μέσης ζωηρότητας και μικρής παραγωγικότητας. Σε κάθε βλαστό συνήθως απαντά μια ταξιανθία και σπανιότερα δύο. Η γονιμότητα των ταχυφυών είναι ασήμαντη. Στους παλαιούς αμπελώνες βρίσκεται διαμορφωμένη σε χαμηλά κύπελλα. Παρουσιάζει καλή συγγένεια με τα διάφορα υποκείμενα. Οι σταφυλές υφίστανται εκτεταμένες ζημιές από τις μέλισσες και τα πτηνά. Σε ότι αφορά τα φαινολογικά στάδια, στην περιοχή της Θεσσαλονίκης η πλήρης εκβλάστηση παρατηρείται κατά μέσον όσο στις 9/4, η ανθοφορία αρχίζει στις 20/5, η έναρξη της ωρίμανσης

στις 3/7 και η ωρίμανση στις 25/7.

Παρατηρήσεις

Η Perle de Csaba αποτελεί μια ιστορική ποικιλία δεδομένου ότι αποτέλεσε κατά το παρελθόν μια ενδιαφέρουσα πρώιμη ποικιλία, όμως λόγω των προβλημάτων που αφορούν τη διατήρηση αλλά και την ελκυστικότητα του βότρου, δεν καλλιεργείται συστηματικά ως επιτραπέζια. Εξακολουθεί όμως να απαντάται σποραδικά σε αμπελώνες της κεντρικής Ευρώπης. Έχει συμβάλει όμως ως βιότυπος, στη δημιουργία άλλων τεχνιτών υβριδίων τα οποία καλλιεργούνται ευρέως.

Black Magic

Είναι μια πρώιμη ερυθρή επιτραπέζια ποικιλία η οποία αποτελεί προϊόν γενετικής βελτίωσης και δημιουργήθηκε πρόσφατα στη Μολδαβία. Είναι γνωστή και ως Codreanca.

Αμπελογραφική Περιγραφή

Η κορυφή είναι ανοιχτή με ασθενή ανθοκυανικό χρωματισμό.

Νέα φύλλα λεία στην πάνω επιφάνεια με ασθενή ερυθροϊώδη απόχρωση και μικρής πυκνότητας εριώδη τριχίδια στην κάτω. Πώδη βλαστός πράσινος στη ραχιαία πλευρά και με ασθενή ερυθροϊώδη χρωματισμό στην κοιλιακή.

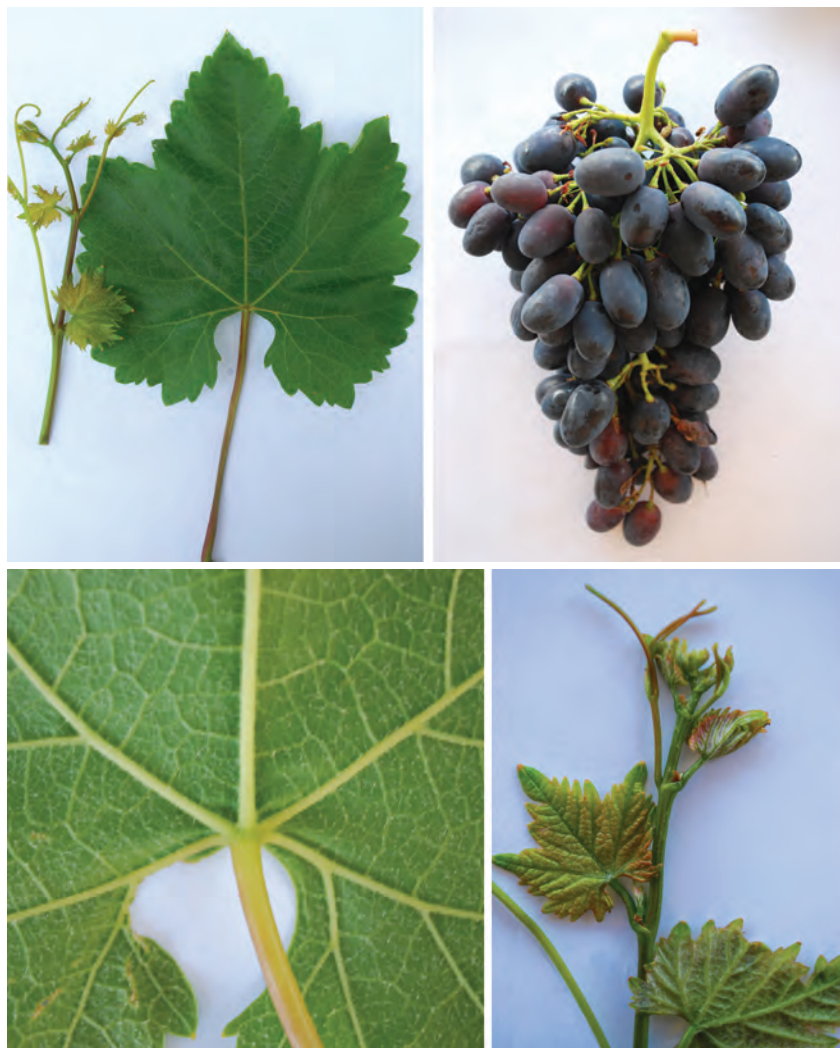
Ανεπτυγμένα φύλλα μεγάλου μεγέθους, σφηνοειδή, τρίλοβα με τους κατώτερους λοβούς να σχηματίζονται αμυδρά. Έλασμα επίπεδο λείο στην πάνω επιφάνεια και με πολύ αραιά τριχίδια στην κάτω. Νευρώσεις πράσινες στην πάνω και την κάτω επιφάνεια. Μισχικός κόλπος σε σχήμα λύρας και δόντια δύο μεγεθών με πλευρές κυρτές.

Ιδιότητες

Αποτελεί μια εξαιρετική πρώιμη ποικιλία η οποία συγκεντρώνει το ενδιαφέρον των παραγωγών και των καταναλωτών τα τελευταία χρόνια. Μια από τις πλέον ενδιαφέρουσες ιδιότητες είναι η σχετική αντοχή στις μυκητολογικές ασθένειες τις αμπέλου και τούτο λόγω της συμμετοχής στη δημιουργία της ποικιλίας Villard blanc η οποία είναι ένα διαειδικό υβρίδιο με ικανοποιητική αντοχή στις μυκητολογικές ασθένειες. Ως εκ τούτου η ποικιλία αυτή μπορεί να καλλιεργηθεί στα πλαίσια της Βιολογικής Γεωργίας με πιο ήπια φυτοπροστατευτικά μέσα.

Χαρακτηριστικά της σταφυλής και της ράγας:

Μέσο βάρος σταφυλής: 385 g.

Μέσο βάρος ράγας: 5.9 g.

Μέσες διαστάσεις ράγας: 25.1 x 19.2 mm.

Μέσο βάρος απαιτούμενο για την απόσπαση της ράγας: 815 g.

Μέσο βάρος για τη σύνθλιψη της ράγας: 2. 015 g.

Παρατηρήσεις

Στον Πειραματικό αμπελώνα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης παρουσιάζει μια σχετικά πρόωμη εκβλάστηση και η έναρξη της ωρίμανσης εκδηλώνεται περί τα τέλη Ιουνίου με αρχές Ιουλίου. Κατά τις 25 Ιουλίου και ανάλογα με τις τεχνικές καλλιέργειας η περιεκτικότητα σε

ζάχαρα ($^{\circ}$ Brix) φθάνει και ξεπερνάει τα επίπεδα των 15% και η ογκομετρούμενη οξύτητα σε ισοδύναμα τρυγικού οξέος κατέρχεται στο 5.6 ‰. Κατά συνέπεια λοιπόν σε περιοχές με παρόμοια κλιματικά χαρακτηριστικά, ακόμη και πριν την ημερομηνία αυτή μπορεί να συγκομιστεί και να διακινηθεί στην αγορά ως επιτραπέζια ποικιλία.

Ραζακί Πρώιμο Ουγγαρίας (Königin der Werngarten)

Η ποικιλία αυτή αποτελεί ένα από τα πιο παλιά υβρίδια πρώιμων επιτραπέζιων σταφυλών και δημιουργήθηκε το 1916 στην Ουγγαρία από τον G. Mathiaz. Προήλθε από διασταύρωση των ποικιλιών Reina Elizabeth και Perle de Csaba. Φέρει αρκετά συνώνυμα όπως, Szőlökertek kiralyņoje

muskotaly, Muscat Reine des Vignes, Regina dei Vigneti, Reina de la Vina, Queen of Vineyards, Königin der Werngarten. Μετά τη δημιουργία της, η καλλιέργειά της επεκτάθηκε σε πολλές αμπελουργικές χώρες τόσο της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης όσο και της βόρειας Αφρικής. Στην Ελλάδα εισήλθε στα τέλη της δεκαετίας του 1930 και καλλιεργήθηκε κυρίως στη Γέφυρα, το βαθύλακκο, την Αγία Τριάδα και την Περαία. Σήμερα η σημασία της ποικιλίας αυτής είναι πολύ περιορισμένη δεδομένου ότι δεν καλλιεργείται για εμπορικούς σκοπούς. Απαντάται σποραδικά σε παλιές αμπελουργικές περιοχές και σε αμπελογραφικές συλλογές.

Αμπελογραφική περιγραφή

Κορυφή πράσινη, λεία με ελάχιστα τριχίδια, πολύ αραιά.

Νέα φύλλα λεία, χαλκοπράσινα.

Πώδης βλαστός ανερχόμενης κατεύθυνσης, λείος, πρασινέρυθρος στην ηλιαζόμενη πλευρά του, με γόνατα εξογκωμένα, τομή ελλειπτική και περιφέρεια ομαλής επιφάνειας.

Αναπτυγμένα φύλλα μέτριου μεγέθους, τρίλοβα, με έλασμα λείο, παχύ και μισχικό κόλπο σε σχήμα κλειστής λύρας.

Άνθος ερμαφρόδιτο.

Σταφυλή μεγάλου μεγέθους, κυλινδροκωνική, μέτριας πυκνότητας με μίσχο ο οποίος ξυλοποιείται.

Ράγα μεγάλη, ωσειδής, με φλοιό μέτριου πάχους ανθεκτικό, κιτρινοπράσινου χρωματισμού. Σάρκα χυμώδης άχρωμη, με μοσχάτο άρωμα, εύγευστη.

Ιδιότητες

Είναι ποικιλία ζωνηρή και παραγωγική πρώιμης εκβλάστησης. Διαμορφώνεται σε γραμμωτά σχήματα και δέχεται κλάδεμα βραχύ. Πάρα πολλές φορές και ανάλογα με τον τρόπο καλλιέργειας σχηματίζονται σταφυλές αρκετά συμπαγείς με έντονη μικροραγία. Επίσης η ωρίμανση σε περιπτώσεις υπερπαραγωγής δεν είναι ομοιόμορφη. Για τον περιορισμό της μικροραγίας είναι απαραίτητη η εφαρμογή κορυφολογημάτων κατά την ανθοφορία. Η εφαρμογή κορυφολογημάτων προκαλεί μεγάλη αύξηση στη δευτερογενή παραγωγή. Σε μερικές περιοχές για να αποφεύγουν τον σχηματισμό μεγάλου αριθμού ταχυφυών βλαστών και κατά συνέπεια την αύξηση της δευτερογενούς παραγωγής εφαρμόζουν συστήματα καλλιέργειας ανανεούμενου βραχίονα και οι πώδεις βλαστοί στερεώνονται σε σύρματα υποστήριξης.

Σε ότι αφορά τα φαινολογικά στάδια, στην περιοχή της Θεσσαλονίκης η πλήρης εκβλάστηση πραγματοποιείται κατά μέσον όσο στις 7/4, η ανθοφορία αρχίζει στις 22/5, η έναρξη της ωρίμανσης στις 14/7 και η ωρίμανση στις 3/8.

Παρατηρήσεις

Η ποικιλία αυτή καλλιεργήθηκε στο παρελθόν συστηματικά λόγω της πρωιμότητάς της και της ιδιαίτερης μοσχάτης γεύσης σε πολλές χώρες και στην Ελλάδα, αλλά σήμερα για τη χώρα μας δεν παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον δεδομένου ότι έχει αντικατασταθεί από άλλες πρώιμες ποικιλίες. Εξακολουθεί να καλλιεργείται σε άλλες αμπελουργικές χώρες τις κεντρικής Ευρώπης και των Βαλκανίων.

Σύμφωνα με την απόφαση 336045 16/11/2007 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων περί “Ταξινόμησης ποικιλιών αμπέλου”, η ποικιλία αυτή είναι επιτρεπόμενη στα αμπελουργικά διαμερίσματα ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ και ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.

Perlette

Η Perlette είναι ένα υβρίδιο το οποίο δημιουργήθηκε από τον καθηγητή Η. Οίμο το 1936 στην Καλιφόρνια των Η.Π.Α. Προήλθε από διασταύρωση των ποικιλιών ‘Ραζακί πρώιμο Ουγγαρίας’ και ‘Σουλτανίνα’. Έχει καλλιεργηθεί στις Η.Π.Α., την Τυνησία για την παραγωγή σταφίδων, στη Γαλλία για την παραγωγή κονσερβοποιημένων φρούτων και σποραδικά σε άλλες χώρες. Στην Ελλάδα καλλιεργείται σε περιορισμένη έκταση και συμμετέχει στην παραγωγή κονσερβοποιημένων φρούτων σε ανάμιξη με άλλα τεμαχισμένα φρούτα όπως ροδάκινα κεράσια κλπ.

Αμπελογραφική περιγραφή

Κορυφή πρασινόλευκη, ανοιχτή, λεία με ελάχιστα αραχνοϋφή τριχίδια. Νέα φύλλα τρίλοβα και πεντάλοβα, γυαλιστερά, σχεδόν λεία.

Ποώδης βλαστός με κορυφή ελαφρώς καμπτόμενη, πράσινου χρωματισμού, με ραβδώσεις σκουρόχρωμες ή ερυθρές στην ηλιαζόμενη πλευρά.

Αναπτυγμένα φύλλα μεγάλου μεγέθους, τρίλοβα ή πεντάλοβα, με τους ανώτερους πλάγιους κόλπους αβαθείς, σχήματος V και τους κατώτερους μόλις να διακρίνονται. Έλασμα λείο και στις δύο επιφάνειες, μέτριου πάχους, με μισχικό κόλπο σχήματος U ή V. Δόντια δύο μεγεθών με πλευρές ευθείες.

Άνθος μορφολογικά ερμαφρόδιτο, αλλά το έμβρυο το οποίο σχηματίζεται μετά τη γονιμοποίηση εκφυλίζεται όπως και στη Σουλτανίνα.

Σταφυλή μεγάλου μεγέθους κυλινδροκωνική, πτερυγωτή, συνήθως συμπαγής με βόστρυχο πρασινοκίτρινο και μίσχο ποώδη.

Ράγα μικρή ως μέτρια, σφαιρική με φλοιό λεπτό, διαφανή, ανοιχτού υπόλευκου χρωματισμού και μίσχο πολύ λεπτό. Σάρκα με χυμό άχρωμο. Όπως προαναφέρθηκε δεν υπάρχουν γίγαρτα, λόγω εκφυλισμού του εμβρύου.

Ιδιότητες

Στην περιοχή της Θεσσαλονίκης η πλήρης εκβλάστηση της ποικιλίας αυτής πραγματοποιείται κατά μέσον όρο στις 7/4, η ανθοφορία αρχίζει στις 24/5, η έναρξη της ωρίμανσης στις 10/7 και η ωρίμανση στις 7/8.

Είναι ποικιλία αρκετά ζωνηρή και παραγωγική και φέρει 2-3 βότρες ανά καρποφόρο βλαστό. Διαμορφώνεται κυρίως σε αμφίπλευρα γραμμοειδή σχήματα διαμόρφωσης και δέχεται πολλές φορές μακρύτερο κλάδεμα καρποφορίας για επίτευξη υψηλότερης παραγωγής. Η υπερβολική όμως παραγωγή ως συνέπεια του μακρού κλαδέματος ενδεχομένως να λειτουργεί εις βάρος της πρωιμότητας και της ποιότητας της παραγωγής.

Η παραγωγή σε μη αρδευόμενους αμπελώνες φθάνει τα 1000-1200 Kg/στρέμμα, ενώ σε αρδευόμενους και γονιμότερα εδάφη ξεπερνάει και τα 2500 Kg/στρέμμα.

Η ποικιλία αυτή παρουσιάζει πολλές φορές μικρορραγία και προς τούτο θα πρέπει να αποφεύγεται η χρησιμοποίηση ζυηρών υποκειμένων τα οποία επιπλέον καθυστερούν και την ωρίμανση. Οι συμπαγείς βότρες μερικές φορές έχουν ως αποτέλεσμα τη συμπίεση και την αλλοίωση του σχήματος των ραγών με αποτέλεσμα να υποβαθμίζεται η εμφάνιση και η ελκυστικότητα των καρπών. Επιπλέον η αυξημένη συμπίεση έχει ως αποτέλεσμα τη λύση της συνέχειας του φλοιού και τη ροή του χυμού των ραγών στο εσωτερικό της σταφυλής. Έτσι κάτω από τις υψηλές θερμοκρασίες κατά την εποχή της ωρίμανσης, αναπτύσσονται μυκηλλιακές υφές μυκήτων *Aspergillus* (μούχλες), που προκαλούν μεγάλη ποιοτική και ποσοτική ζημία. Στην περίπτωση αυτή είναι απαραίτητες οι επεμβάσεις αραίωσης των ραγών των σταφυλών οι οποίες πραγματοποιούνται, είτε με μηχανικά μέσα, είτε με επεμβάσεις ρυθμιστικών ουσιών. Η Perlette είναι ποικιλία ευαίσθητη στο περονόσπορο και το ωίδιο και παρουσιάζει μεγάλη ευπάθεια στην ευδεμίδα λόγω του συμπαγούς βότρου και της λεπτότητας του φλοιού.

Παρατηρήσεις

Η Perlette ως πρώιμη και αγίγαρτη ποικιλία έχει ανάλογο ενδιαφέρον στην αγορά με τη Σουλτανίνα άσπρη, η οποία είναι επίσης μια λευκή αγίγαρτη ποικιλία. Οι δύο αυτές ποικιλίες έχουν όμως έχουν σημαντικές αμπελογραφικές και βιολογικές διαφορές.

Η ποικιλία Perlette σχηματίζει συμπαγείς και ογκώδεις βότρες με συμπιεσμένες ράγες και αρκετά φυτοπαθολογικά προβλήματα, καθώς και προβλήματα συντήρησης και διακίνησης. Η Σουλτανίνα από το άλλο μέρος σχηματίζει βότρες κυλινδροκωνικούς, μέσης πυκνότητας και οπωσδήποτε με λιγότερα φυτοπαθολογικά προβλήματα. Οι ράγες στην ποικιλία Perlette είναι σφαιρικές, ενώ στη Σουλτανίνα είναι μετρίου μεγέθους ελλειψοειδείς.

Η Perlette έναντι της Σουλτανίνας είναι κατά ένα μήνα πρωιμότερη.

Οι δύο αυτές ποικιλίες δέχονται εφαρμογές βελτίωσης της ποιότητας της σταφυλής ιδιαίτερα η Σουλτανίνα όταν προορίζεται για επιτραπέζια κατανάλωση.

Στη Perlette, η αφαίρεση τμημάτων άγουρων σταφυλών και ιδιαίτερα σε συνδυασμό με εφαρμογή GA_3 και χαραγή, έδωσε καλά αποτελέσματα. Επίσης ψεκασμοί πριν την άνθηση και κατά την άνθηση με GA_3 βοηθούν στην επιμήκυνση του βοστρύχου και το αραίωμα των ραγών.

Ανάλογες επεμβάσεις εφαρμόζονται και στη Σουλτανίνα.

Σύμφωνα με την απόφαση 336045 16/11/2007 του Υπουργείου Αγρο-